

103186 - اهل مسجدشان نماز صبح را پیش از وقت صحیحش به جا می‌آورند؛ آیا همراه آنان نماز بگزارد؟

سوال

ما این‌جا با مشکلی در مورد وقت نماز صبح مواجهیم و مردم دچار آشفتگی شده‌اند که چه کنند؟ وقتی نماز را به جا می‌آوریم و از مسجد خارج می‌شویم هنوز شب است! آیا حضور در این جماعت برای نماز صبح الزامی است؟ یا آن‌که بعد از دخول وقت در خانه‌ام نماز بگزارم؟ خواهش می‌کنم پاسخ دهید چون این قضیه آشفته‌ام کرده است.

پاسخ مفصل

الحمدلله.

اولاً:

وقت نماز صبح از طلوع فجر دوم (فجر صادق) آغاز می‌شود. فجر صادق روشنی در افق از شرق به غرب (افقی) است و وقت این نماز تا طلوع خورشید ادامه دارد.

در پاسخ به سؤال شماره (26763) اشتباهی را که بسیاری از مردم به سبب اعتماد به تقویم در تشخیص وقت فجر مرتکب می‌شوند توضیح دادیم و این‌که بیشتر این تقویم‌ها در تعیین وقت فجر صادق دقیق نیستند و این چیزی است که تنی چند از علما به صراحت بیان کرده‌اند.

علمای معاصر در تعیین میزان این اشتباه اختلاف کرده‌اند؛ برخی این مدت را بیشتر از پنج دقیقه ندانسته‌اند و برخی دیگر آن را تا حدود سی دقیقه تشخیص داده‌اند.

ما نمی‌دانیم وضعیت منطقه شما چگونه است اما اهل هر منطقه‌ای باید گروهی از علمای مورد اعتماد را برای تعیین وقت دقیق فجر بفرستند و آن را برای مردم اعلام کنند و از پیروی از تقویم در صورتی که اشتباه آن ثابت شود باز بدارند.

کسی نمی‌تواند ادعا کند که نماز پیش از دخول وقت است مگر با دلیل قاطع، به ویژه آن‌که تعیین وقت فجر در داخل شهرها و مناطق زندگی انسان‌ها سخت شده است زیرا نور روشنایی شهر و سفیدی افق در هم آمیخته و قابل تشخیص نیست.

از شیخ ابن عثیمین - رحمه الله - درباره جماعتی پرسیده شد که وقت فجر را نمی‌دانند و بر اساس سخن کسی که به او اعتماد دارند نماز را به جا می‌آورند اما برخی از آنان همچنان شک دارند.

ایشان چنین پاسخ دادند:

تا وقتی که به ایشان اطمینان دارند و می‌دانند که این شخص نسبت به دخول وقت شناخت دارد چیزی بر عهده آنان نیست؛ زیرا آنان ندانسته‌اند که پیش از وقت نماز خوانده‌اند و اگر برایشان آشکار نشد و بنا بر سخن این شخص که به او اعتماد دارند عمل کردند اشکالی نیست اما شایسته است که انسان اگر شک دارد احتیاط کند و تا وقتی که بر گمانش غالب نشده یا مطمئن نشده نماز را به جای نیاورد و باید این را به جماعت بگوید و به آنان مشورت دهد و بگوید: پنج دقیقه یا ده دقیقه صبر کنید و این اشکالی برای آنان پیش نخواهد آورد؛ زیرا این‌که انسان ده دقیقه یا ربع ساعت منتظر بماند بهتر از آن است که یک دقیقه زودتر از وقت، نماز بگذارد. از فتاوی‌ای شیخ ابن عثیمین (جلد ۱۲ سؤال شماره ۱۴۶).

ثانیا:

لازم است که اهل مسجد را نصیحت کنید تا نماز را کمی به تاخیر بیندازند تا آن‌که بنا بر گمان غالب وقت نماز داخل شده باشد. اگر پذیرفتند که الحمدلله و اگر به کارشان ادامه دادند و به نظر تو آنان قبل از دخول وقت نماز می‌خوانند به دنبال مسجد دیگری باشید که نمازشان را دیرتر به جا می‌آورند و اگر نیافتید نصیحت ما به شما این است که همراهشان در مسجد نماز بگزاری تا آن‌که ترک نماز صبح در مسجد باعث سوء ظن نسبت به شما نشود و گمان نکنند از نماز صبح به خواب افتاده‌ای و تا آن‌که خود را از ثواب رفتن به مسجد محروم نکرده باشی و دچار تنبلی از ادای نماز در جماعت نشوی و پس از آن‌که به خانه برگشتی نماز صبح را همراه با خانواده به جماعت بخوان و این همان نصیحتی است که شیخ آل‌بانی داشتند هنگامی که از ایشان پرسیده شد: آیا توصیه می‌کنید فریضه صبح در مسجد ادا شود یا در خانه؟ [این سؤال به سبب آن بود که مردم در مسجد مورد نظر نماز را زودتر از وقتش ادا می‌کردند].

ایشان چنین پاسخ دادند:

«توصیه می‌کنم هر دو کار را انجام دهید یعنی: به مسجد برود و اگر نماز فرض را پیش از وقت ادا کردند این نماز برای او به عنوان نافله خواهد بود، سپس به خانه برگردد و نماز فرض صبح را در وقتش انجام دهد به ویژه اگر همراه با خانواده به جماعت باشد.

اما این‌جا چیزی هست که از آن واجب‌تر است و این واجبی است که هر کسی نمی‌تواند انجامش دهد یعنی تذکر به اهل مسجد درباره این موضوع مهم...» (سلسله الهدی والنور: نوار ۷۶۷ دقیقه ۳۲).

والله اعلم